

»Vidner vore synder imod os, HERRE, grib så ind for dit navns skyld« (Jerem. 14,7)

Penge

Det er et betagende billede, Det nye Testamente giver os af vor *Herre* og *Frelser*. Vi kan med Johannes sige: »Vi så *hans herlighed*...« (Johs. 1,14) – men det mærkelige ved hans herlighed er, at den åbenbares i fattigdom!

Her er ingen velstand – ingen betryggende økonomiske forhold – han ejede ikke det, hvortil han kunne hælde sit hoved – og dog ser vi på ethvert tidspunkt af *hans* liv *hans herlighed*!

Størst forekommer den os, da han hang udspilet på et kors for vor skyld.

I denne herlighed er der ikke plads til penge – de kommer ikke i betragtning. Vi får næsten afsky ved tanken på at forbinde penge med Herrens herlighed. Jesus anså ikke penge for et gode og handlede i overensstemmelse dermed. Han råbte vé over dem, der var rige (Luk. 6,24) og forblev derfor selv fattig. Aldrig rakte han hånden ud efter penge og aldrig lærte han sine disciple at gøre det.

Johannes beskriver hans herlighed som »fuld af nåde og sandhed« – vi kunne også sige: »fuld af *kærlighed* og sandhed« – og kærligheden til mennesker udelukker kærligheden til penge, thi den sande kærlighed foretrækker at give fremfor at tage.

Hans fattigdom var ikke påtvunget af omstændighederne, men *frivillig*. Han gjorde sig fattig for vor skyld, altså fordi han elskede os. Og i denne fattigdom fuldbyrder han en evig frelse for os alle. Vi kan derfor sige, at det mest omfattende værk, der nogen sinde er fuldført, blev gennemført fra først til sidst uden den mindste skelen til, om der nu også var penge til at fortsætte!

Hvor er det herligt – hvor er det befriende! Sådan må det være, når det er *Guds gerning*, der er tale om!

Inden han fór til Himmels og tog sæde ved Faderens højre hånd, sagde han til sine disciple: »*Ligesom* Faderen har sendt mig, *således* sender jeg jer!«

Derfor arbejdede apostlene på tilsvarende frie og herlige måde som Herren. *Peter* sagde ikke: »Sølv og guld har jeg desværre ikke!« men han sagde med glæde og kraft: »Sølv og guld har jeg ikke« (Ap. G. 3,6) – og det er tydeligt, at hverken han eller de andre apostle ønskede at have det. De anså ikke penge for et gode, der kunne gavne deres åndelige arbejde og føre til større fremgang; de ønskede ikke økonomisk betryggende forhold, thi det er ikke troens rette element.

De var draget ud for Navnets skyld, og de tog ikke imod noget af hedningerne (3.

Johs. 7).

Men de tog imod mad og husly af deres åndelige børn, thi Herren har forordnet, at de, der forkynnder evangeliet, skal leve af evangeliet (1. Kor. 9,14). Apostelen *Paulus* udgjorde dog en undtagelse herfra, idet han ikke benyttede sig af sin ret hertil. Han ernærede sig som teltmager og ville ikke være nogen til økonomisk byrde. Dog modtog han, da han sad i fængsel, nogle gaver fra sine venner i *Filippi*, og da følte han, at han havde *overflod* (Fil. 4,18), thi når mad og klæder var sikret ham nogle dage, oplevede han det som overflod!

Ikke blot Det nye Testamente, men også Det gamle aflægger et herligt vidnesbyrd om Guds tjeneres frihed fra pengenes magt. Profeten *Elisa* aflægger sit personlige vidnesbyrd herom. Da den syriske hærfører *Naaman* på profetens ord havde badet sig syv gange i *Jordan* og var blevet helbredt for sin spedalskhed, bad han *Elisa* om at modtage en takkegave fra ham, men profeten svarede: »Så sandt HERREN lever, for hvis ansigt jeg står, jeg modtager ikke noget!« og skønt han nødte ham og ville overtale ham til at modtage gaven, vægrede han sig derved (2. Kong. 5,15-16). Vi kan den dag i dag fornemme, hvilken respekt der stod om HERREN og om tjeneste for ham på grund af profetens holdning til penge!

Penge er måske det område, hvor Guds børn tydeligst kan markere, hvem de tror på!

Åndelig tjeneste

Tjeneste for Herren er en *åndelig* tjeneste, d.v.s. en tjeneste, der ikke kan organiseres eller fastlægges i bestemte rammer, lige så lidt som vinden, der blæser, hvorhen den vil, kan organiseres.

En sådan tjeneste ser for den sunde fornuft ud som *svaghed*. Her er jo ikke noget af alt det, man må have i denne verden for at kunne udrette noget! Se på Herren! Hvad havde han – en støttekreds? – et hovedkvarter? – en organisation? – venner, der havde lovet at yde et fast månedligt bidrag til arbejdet? – når han ikke havde noget som helst af dette, hvordan kunne han så udrette noget?

Se også på apostelen *Paulus*, der af mange regnes for alle tiders største missionær! Han havde akkurat det samme som den Herre, han tjente, d.v.s. *intet* af alt det, man ellers i verden må have for at få fremgang for sit arbejde – men til gengæld havde han en ubetinget afhængighed

af Herren dag for dag!

Denne tjeneste – og anden finder vi ikke i Det nye Testamente – ser også ud som *dårskab* for al sund fornuft.

Og så har denne tjeneste endnu et herligt kendetegn: den er aldeles *enkel* og *ukompliceret*! Den drejer sig kun om een ting: at kende Herrens vilje i enhver situation og gøre den!

Derfor er den helt uafhængig af penge. De kommer aldrig i betragtning, thi det gælder jo kun om at kende og gøre Herrens vilje, og den er der altid penge nok til at gøre – hvis de ikke er der, sørger Herren selv for, at de er der i rette tid!

I denne gerning er der mange glæder og ingen økonomiske bekymringer. Det gælder kun om at holde fast ved troens afhængighed af Herren, altså det, der i den sunde fornufts bedømmelse er *dårskab* og *svaghed*. Det gælder med andre ord om at sige Nej til alle de gode forslag, den velmenende menneskelige tankegang kommer med for at sikre arbejdet.

Lad os lytte nærmere til profeten *Elisa*!

Så sandt HERREN lever

Er disse ord blot en frase – eller udsiger de *den afgørende virkelighed* i din og min hverdag?

HERREN er himmelens og jordens Skaber – hans vælde kan ikke udgrundes – han har tal på dine hovedhår og kender hvert ord, du siger, før det er på din tunge – sølvet og guldet og markens kvæg tilhører ham – og jordens vældigste riger er kun en dråbe på en spand for ham – alt, hvad han vil, det gør han i himmelen og på jorden, i have og alle verdensdyb – han vender kongers hjerter som en vandbæk i sin hånd – når han taler, så er det der, og når han byder, så står det der – ingen fugl falder til jorden uden hans vilje – han kender havenes vrimmel og alt, hvad der rører sig på markerne – hvis Han ikke levede, var der intet, der levede, thi han giver alle liv og ånde – selv er han uden begyndelse og uden ende – hans navn er derfor JEG ER – JEG ER DEN, JEG ER!

Disse profetens ord udsiger *den vældigste og mest afgørende af alle virkeligheder*: HERREN lever!

Han kaldes også *Hærskarers* HERRE, fordi tusinder tusinder står til hans rådighed og udfører hans bud på et vink af hans hånd.

For hvis ansigt jeg står

Med disse enkle ord udsiger profeten det

afgørende – ikke blot for ham selv, men for enhver Herrens tjener, altså for enhver af os, så sandt vi alle er Herrens tjenere.

Elisas åndelige fader, profeten *Elias* sagde: »*Al jordens HERRE*, for hvis ansigt jeg står!»

Hermed udsiges den fuldkomne frihed, så sandt enhver, der står for HERRENS ansigt, er fuldkommen fri.

Han er så fri, at han »kun« søger Herrens vilje – fri af bekymringerne – fri af den gængse fornuftige tankegang.

Han er fri til at kende Herrens *tanker* og Herrens *veje*, der er himmelhøjt over vore tanker og veje.

Just derfor er han i flertallets bedømmelse en dåre!

Vor Herre Jesus udtrykte dette på en anden måde, da han sagde til sine disciple: »*Bliv i mig, så bliver også jeg i jer!*« Og når Han bliver i os, da bliver Guds tanker og veje i os som det, der afgør enhver sag!

Jeg modtager ikke noget!

Hvad var mere naturligt end at modtage en pengegave fra den overmåde taknemmelige Naaman, der kun ville være lykkelig ved at give noget? Tænk, hvor meget godt Elisa kunne gøre med disse penge!

Sådan argumenterer den sunde fornuft, og den lytter enhver til, der ikke bliver stående for HERRENS ansigt.

Vore tanker er imidlertid ikke HERRENS – og vore veje heller ikke hans!

Penge udgør en stor fare for vidnesbyrdet. Jesus kunne have fået alle verdens riger og al deres herlighed for et lille knæfald for satan – og tænk, hvor meget godt han da kunne have udrettet!

Men han blev stående for al jordens HERRE!

Han forblev i dårskaben og svagheden, der sluttede på *Golgatas* kors! Således fuldførte han det frelsesværk, der overgår al forstand og al erkendelse!

Findes der en *bedre* vej – eller for at bruge et moderne udtryk: en mere *effektiv* vej?

Gør penge tjenesten mere effektiv?

Gør gavebreve, skattefradrag, faste tilskud, penge fra tipsmidlerne, o.s.v. tjenesten mere respekteret, mere åndelig, mere Kristus værdig?

Profeten stod for HERRENS åsyn – og blev stående trods alle Naamans kærlige overtalelsesforsøg – men Gehazi, profetens tjener, syntes, at Elisa var en dåre – og så løb Gehazi efter pengene!

Hvordan regner vi?

Vi læser i Det nye Testamente om forskellige gaver til Guds arbejde. Den største gave var på ca. to øre. Det var den fattige enkes gave. Hun gav i følge Jesu ord *mere end alle de andre*.

Det lyder i vore øren som en overdri-

velse – og, hvis det skal forstås efter ordlyden, som dårskab – enhver kan jo tælle sammen og se, at alle de andres gaver udgjorde et større beløb end hendes.

Men hvis du bliver stående for HERRENS åsyn, da vurderer du på en anden og bedre måde. Herren sagde ikke, at hun gav relativt mere, men at hun gav mere end alle de andre – og Herren siger aldrig noget, han ikke mener.

Hendes gave betød altså mere for *den sande og virkelige tjeneste* end alle de andres gaver. Den var nemlig givet i *samme svaghed og dårskab*, som den sande tjeneste udføres i. Den var altså givet i *samme Ånd!*

Hun var fattig, men gjorde mange rige ved sin fattigdom; hendes »lille« gave synes at have evighedsværdi; den har helt op til vor tid øvet en velsignet indflydelse over mangfoldige.

Hver gang vi tænker på hende, hjælper hun os ud af pengenes magt over vore dispositioner, så vi ved Guds nåde kan tænke Herrens tanker og gøre hans gode og fuldkomne vilje med glæde.

Fremgangsmåden

I ethvert verdsligt arbejde tænker man altid på at finde en fremgangsmåde, en metode, der fører til nogle positive resultater.

I Guds arbejde tænker man derimod først og fremmest på, om fremgangsmåden ophøjer Herren og dermed styrker vidnesbyrdet – thi om den gør det, skal den også nok føre til de resultater, Han kendes ved.

Det karakteristiske for åndeligt arbejde er netop, at *her er fremgangsmåden det altafgørende*. Herom siger Herren: »Mine tanker er ej eders, og eders veje (d.v.s. fremgangsmåder eller metoder) er ej mine, lyder det fra HERREN. Nej, som himmelen er højere end jorden, er mine veje højere end eders og mine tanker højere end eders« (Esaj. 55,8-9).

I kristent arbejde bør vi derfor altid spørge Herren: »*Hvorledes* vil du, at vi skal gå til værks?»

Det gælder ikke mindst, hvad angår spørgsmålet om penge. Thi her kan vi få lov til at aflægge et bekymringsfrit vidnesbyrd om Herrens visdom og omsorg, hvis vi tager imod, at hans veje, hvad pengene angår, er himmelhøjt over vore.

Dybest set er penge ikke noget problem for Gud. Hans »problem« er at få os ind på Hans veje!

Vore veje til at skaffe de nødvendige penge behøver jeg ikke at beskrive; de er alment kendte.

Men Herren siger, at de ikke er hans veje!

Og det siger Han i sin kærlighed til os i stedet for at vende os ryggen og blot lade os gå videre ad vore veje, der ikke er

hans. Han siger det, fordi han forunder os som hans børn at opleve, hvor herlige hans veje er at gå på.

På hans veje trænger verden ikke ind, så Guds børn bliver den tak skyldig. Det viste profeten *Elisa*, da han afslog at tage imod *Naamans* gave. Verdens tankegang kommer ikke i betragtning på Guds veje. Ganske vist kan verden altid anføre mange fornuftige grunde til, at vi skal følge dens veje, men der er ikke højhed, guddommelig ophøjethed over dem!

Vort forhold til penge bestemmer i langt og meget vort vidnesbyrds gehalt.

Vel kan Elisa forekomme »overlegen« og »stolt« i sin afvisning af Naamans gave, men det var han ikke – det kan man nemlig ikke være, når man »står for al jordens Herre!« Det var for profeten nåde over nåde, at han var løst fra sine egne veje og fik lov til at stå for Herrens åsyn!

At overlade spørgsmålet om penge i Herrens hænder, er en overmåde stor og befriende nåde. At gå på hans veje i denne sag er ikke et tungt åg, men en let byrde.

Det vidner hele Det nye Testamente om, og det vidner enhver om, der har oplevet det. Det er ikke en vældig trospræstation, men en Guds gave. Det ophøjer ikke den, der går på Guds veje, men Gud, der har skabt så forunderlige veje at gå på.

Så har pengene ingen som helst magt eller indflydelse – og de udgør ingen fristelse.

Forvaltningen af penge

Når pengene har mistet deres magt, betyder det ikke noget afgørende, om man har mange penge eller få. Man er tilfreds og beder om visdom til at forvalte de betroede midler i overensstemmelse med Guds gode vilje. Og man oplever glæden ved at gøre det.

Det er en ren glæde at *sørge for sine egne*, især sine husfæller (1. Tim. 5,8). Selv med små midler formår kærligheden at sørge for, at der er glæde og festlighed til huse derhjemme, uden at det fører til nogen forkælelse af selvisheden.

Det er også en ren glæde at *komme de fattige i hu*. Det nye Testamente lægger os det på sinde, og da vi alle efter Paulus' bedømmelse har overflod, bør vi ikke nægte os selv denne glæde.

Det er i det hele taget en glæde at *give* – men man skal være varsom med at foreskrive andre, hvad og hvortil de skal give – det minder Guds Ånd enhver om, der gerne vil vide det.

Når penge forvaltes på den måde, er det dermed sagt, at de har mistet deres magt. Og når de ingen magt har, foretrækker de fleste at leve i en ufarisæisk nøjsomhed. Luksus i egentlig betydning har ingen kristen lyst til, men indtager man en høj stilling i samfundet, er det na-

turligt, at de ydre omstændigheder svarer dertil.

Gud er ikke en pedant, men en Fader. Han vil ikke, at vi i en frygtagtig trældomsånd uafladelig tænker på, om vi nu bruger pengene ret.

Nogle kristne er rige. Det skyldes ofte, at de har arbejdet hårdt og skabt nogle virksomheder, som giver beskæftigelse til mange mennesker. Der står respekt om dem. De har stået i forhold, som de fleste ikke kender til – de har skullet træffe nogle afgørelser med store konsekvenser for mange andre – de har måske oplevet nogle kriser, som vi mere almindelige mennesker ikke kender til. De bærer et ansvar, som kan give mange søvnløse nætter.

Kristenheden skal ikke løbe dem på dørene for at få penge ud af dem – men kristenheden *skal tage ved lære af dem*, thi her kan mange kristne, ikke mindst kristne ledere, lære, hvad *flid* er – hvad *udholdenhed* er – hvad *ansvarsbevidsthed* er – hvad det er at *gennemleve vældige kriser* – hvad det er at *have ansvar for*

mange mennesker – hvad det er at *give sig helt*.

Og så bør kristenheden bede for dem, at det må gå dem vel i enhver henseende, altså også vel i den betydning, at de i deres travle hverdag får nåde til at søge Guds rige og hans retfærdighed først – bede uden den mindste tanke på at få fat i nogle af moneterne!

Kærligheden søger ikke sit eget! Hvor er det befriende, når det er kærligheden, der råder iblandt Guds børn! Hvor er det herligt, når det er kærligheden, der forvalter de os betroede midler, hvad enten vi har mange eller få! Så er det nemlig *åndelig* tjeneste altsammen! Det forholder sig altså ikke således, at nogle få (de, der forkynder Ordet) er i åndelig tjeneste, og alle de andre er det ikke – de skal bare skaffe pengene! Det er den opfattelse, som pengene desværre skaber, når kærligheden, d.v.s. Guds ånd, ikke hersker – men når kærligheden hersker, har pengene ingen magt og ingen mulighed for at skabe den opfattelse, at der er et skel imellem nogle

få, der er i »åndeligt« arbejde, og alle andre!

Slutbemærkning

Jeg har nu skrevet dette om penge – ikke for at lægge et åg på andre, men for om muligt at skabe glæde.

Derfor skrev jeg først om os, der giver al vor tid til det, der kaldes »åndeligt« arbejde. Lad os ikke ved for megen tale om penge give mammon nogen plads i tjene-
sten for Gud.

Lad os heller ikke pålægge mennesker at støtte vort arbejde, thi tænk om de gør det, og kærligheden ikke er med deri!

Lad os derimod løfte vore øjne imod Himmelen og stå for Herrens åsyn – og lad os hjælpe alle vore nådesøskende dertil!

Da råder kærligheden – og Guds visdom – da går vi sammen på Herrens veje – og da får vi alle store glæder – også hvad det økonomiske angår!

»Kom I til at mangle noget?« spurgte Herren sine disciple. De svarede: »Nej!«